

Nunc scio vere, quia misit Dominus angelum suum

(kázání na svátek s. Petri in vincula, Q3)

Když byl Petr z moci Nejvyššího Boha osvobozen z pout svého zajetí, pravil: Nyní upravně vím, že mi Bůh poslal svého anděla a vysvobodil mne z moci Herodovy a z rukou nepřátel.

Obraťme však to slovo a řekněme: Protože mi Bůh poslal svého anděla, proto upravně poznávám. Petr mluví o poznání. Už jsem to vícekrát říkal: poznání a intelekt sjednocují duši s Bohem. Intelekt se týká čiré podstaty, poznání směřuje vpřed, ubírá se napřed a dospívá, k tomu, že se zrodí Jednorozený syn. Náš Pán u Matouše říká, že otce nepoznává nikdo než syn. A učitelé říkají, že poznání záleží v podobnosti. Někteří učitelé říkají, že duše je utvořena ze všech věcí, protože je schopná všemu porozumět. Zní to pošetile, a přesto je to pravda. Učitelé říkají, že cokoli mám poznat, musím mít na tom účast a podíl svým poznáním. Svati říkají, že v Otci je Schopnost, v Synu podoba a ve Svatém duchu sjednocení. Otec je tedy v Synu zcela přítomen a účasten a syn je mu zcela podoben a roven; proto nepoznává Otce nikdo než Syn.

A Petr nyní praví: „Teď upravně poznávám“ čím to, že nyní doopravdy poznává? Je to způsobeno božským světlem, jež nikoho nemáí.

A za druhé [ještě tím], že se zde poznává čistě, bez zatížení costí [konkrétního]. Pavel proto říká, že „Bůh přebývá v nepřístupném světle“. A učitelé říkají, že moudrost, které se zde naučíme, nám tam zůstane. Ale Pavel říká, že pomine. Jeden mistr praví, že i v tomto těle, jež má tak velké zalíbení v sobě, je oprávněná žádost po všech věcech, pokud není proti žádosti dojít čirého poznání. [Ale] jakkoli je vznešené, je stále [jen] nahodilá, a nepatrná, jak [je nepatrné jedno] slovo oproti celému světu; jak nepatrná je všechna moudrost, které se zde můžeme naučit, oproti čiré pravdě! Proto říká Pavel, že „pomine“. Pokud zůstane, bude doopravdy za pošetilost, jako by [vůbec] nebyla – oproti jasné pravdě, kterou tam poznáme.

„Nyní upravně vím, že mi Bůh poslal svého anděla.“ Když pošle Bůh duši svého anděla, počne doopravdy poznávat. Bůh nesvěřil svatému Petru klíč beze smyslu, protože Petr zde vyjadřuje poznání; poznání totiž má [v moci] klíč, otevírá, proniká a nalézá Boha odhaleného, a praví své družce, vůli, čeho se zmocnilo, ať již předtím vůle měla cokoli; jestliže něco chci, hledám. Poznání postupuje kupředu. Je pánem a hledá své panství v tom nejvyšším a nejčistším a udílí je mezi duši a duše pak všem tělesným smyslům. Duše je v tom, co je v ní nejvyšší a nejčistší, tak vznešená, že pro to mistři nenalezají pojmenování. Říkají jí duše, protože dává bytnost tělu. A učitelé říkají, že po prvním výronu božství, jímž se rodí Syn z Otce, byli hned stvořeni andělé. Je sice pravda, že duše ve své nejvyšší části nese podobu Boha, ale andělé jsou přesnějším božím obrazem. Vše, co náleží k andělu, je utvořeno podle Boha. Proto je duši poslán anděl, aby jí dovedl dále, až k tomu obrazu, podle něhož je utvořen, neboť vzniká díky podobě. A protože má duše schopnost vše poznávat, nikdy v tom neustane, dokud

nedospěje k praobrazu, v němž je vše jedno, a [až] tam spočine, to je v Bohu. v Bohu není jedno stvoření vznešenější než druhé.

Učitelé praví, že bytí a poznání je totéž, protože není nic, co bychom také nepoznávali; co není, to také nepoznáváme, a co má nejvyšší stupeň bytí, to také nejvíce poznáváme. Protože má Bůh přesahující bytí, přesahuje také vše poznání, jak jsem řekl včera v posledním kázání: že duše se připodobňuje původní čiré podobě a odrazu čirého bytí, když okusí Boha [ve stavu], ještě než v sobě počal pravdu či poznání, kde mizí vše obdařené jménem; tam poznává v nejčistší podobě a přijímá bytí obrazu. O tom Pavel říká, že „Bůh přebývá v nedostupném světle“. Ito přebývání v samém sobě, ve své vlastní bytostnosti, kde není nic navíc. Co je nahodilé, musí pryč. On je čirým přebývání v sobě, kde není ničeho konkrétního, neboť co je v Bohu, je Bůh. Jeden pohanský mistr praví, že síly, které působí níže nežli Bůh, mají účast v Bohu, a nakolik spočívají samy v sobě, natolik mají účast v tom, jenž nemá počátek ani konec, protože do Boha se nemůže dostat nic cizího. Toho doklad máme na nebi, které nepřijímá žádný cizí vliv a nic nevládního.

Probíhá to tedy takto: Cokoli dospěje k Bohu, je proměněno; ať by to bylo jakkoli mizerné, přivedeme-li to k Bohu, zmizí jeho vlastnosti. A k tomu mějte příklad: Když mám moudrost, ta není mnou. Mohu získat moudrost, mohu ji také ztratit. Ale co je v Bohu, je Bůh – jemu se nemůže nic ztratit. Spočívá v božské přirozenosti, neboť božská přirozenost je tak silná, že cokoli se jí nabídne, to je do ní buď úplně včleněno anebo zůstane úplně vně. Hleďte div! Jestliže Bůh proměňuje v sebe nectné věci, co si myslíte, že asi učiní duši, kterou poctil vlastním obrazem?

Abychom toho dosáhli, nám pomoz Bůh. Amen